

بررسی مَهریه

در فقه و قانون مدنی

نویسنده: رضا علی پناه

(عضو کانون نویسندگان ایران)

سرشناسه	: علی پناه، رضا، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی مهریه در فقه و قانون مدنی / نویسنده رضا علی پناه.
مشخصات نشر	: سنندج: رضا علی پناه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰۰۴۰۰۹۱۵۰۹
وضعیت فهرست	: فیبا
تویسی	: کتابنامه به صورت زیرنویس.
یادداشت	: مهر (فقه)
موضوع	: مهر (حقوق مدنی) -- ایران
موضوع	: BP۱۸۹/۳/ع۸ب۴ ۱۳۹۳
ردیف کنگره	: ۳۹۷/۳۶
ردیف دیوبی	: ۳۴۶۶۱۶۴
مجموعه	
نوع	

بررسی مهریه

در فقه و قانون مدنی

نویسنده:	رضا علی پناه
ناشر:	مؤلف
شمارگان:	۱۰۰۰
نوبت چاپ:	اول، خرداد ۱۳۹۳
قیمت:	۶۵۰۰
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۰۹۱۵-۰

مرکز بخش: ۰۹۳۹۸۶۹۷۴۰۹ سنندج، ۰۸۷۱۲۰۳۳۲۸

حق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است

هرگونه کپی برداری، جزوه سازی، ارائه در سایت های اینترنتی ممنوع است

۸	مقدمه.....
۱۲	فصل یکم:.....
۱۲	صداق (مهریه).....
۱۳	مهریه در جامعه عرب دوران جاهلیت.....
۱۶	مهریه در ادیان پیشین.....
۱۶	مبحث اول: مهریه در دین زرتشت.....
۱۷	مبحث دوم: مهریه در دین مسیحیت.....
۱۹	فصل دوم:.....
۱۹	بینشی نو به مهریه در فقه اسلامی.....
۲۲	حکمت تشریع مهریه.....
۲۶	ملکیت مهریه.....
۲۸	اندازه و مقدار مهریه در فقه اسلامی.....
۳۲	مبحث اول: در فقه اهل سنت.....
۳۳	مبحث دوم: در فقه امامیه.....
۳۴	تعجیل و تأجیل مهریه.....
۳۵	اقسام مهریه در فقه اسلامی.....
	مبحث اول: مهر المسمی.....
	مبحث دوم: مهر المثل.....
	مبحث سوم: مهر الممتعه.....
۳۷	دلیل واجب بودن مهر الممتعه.....

۳۸		مبحث چهارم: مهرالسنة
۳۸		احکام مهریه
۳۸		مبحث اول: استقرار کل مهر
۳۹		مبحث دوم: استقرار نصف مهر
۴۰		مبحث سوم: سقوط کل مهر
۴۰		مهرالمثل
۴۱		مبحث اول: حالات که در آن مهرالمثل واجب می شود
۴۴		مهریه زنان اهل کتاب و کنیزان
۴۷		صل
۴۷		مبحث اول: مهریه در صورت تمایل زن به طلاق
۴۸		جواز تصرف در مهریه زن در صورت رضایت او
۵۰		احکام طلاق با استبراء مهریه
۵۰		مبحث اول: طلاق جامع
۵۲		مبحث دوم: احکام طلاق خلع
۵۳		مبحث سوم: طلاق میااة
۵۵		نکاتی در مورد مهریه
۵۹		فصل چهارم:
۵۹		مهریه در قانون مدنی
		مبحث اول: مقدار مهریه در قانون مدنی و حقوق موضوعه
۵۹		ایران
		مبحث دوم: مواد قانونی در باب مهریه در قانون مدنی و حقوق
۵۹		موضوعه ایران

۶۵	مهرالمثل در قانون مدنی
۶۸	نظریه و رویه های حقوقی در مورد مهریه
۷۱	نظری بر مهریه در لایحه حمایت از خانواده
۷۸	فصل پنجم:
۷۸	نقسه چیست؟ وجه تشابه و تمایزات آن با مهریه
۸۱	مبحث اول: مواد مربوط به نفقه در قانون مدنی
۸۴	مبحث دوم: وجه تشابه مهریه با نفقه
۸۴	مبحث سوم: تمایزات مهریه با نفقه
۸۶	فهرست منابع

مقدمه

«وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً...»^۱

«و مهر زنان را، به عنوان هدیه ای از روی طیب خاطر
به ایشان بدهید...»

اسلام به عنوان یک دین و آیین، برای تمام بخش ها و زوایای یک
زندگی برنامه ریزی کرده است. در چهار چوب قرآن و سنت نبوی، احکام و
دستورات هدایتی را در رابطه با حقوق افراد، نسبت به خدا (حق
اقله) و نیز رابطه و معاشرت انسان با هم نوعان خود (حق الناس)،
بیان داشته است. احکام راجع به معاشرت انسان ها با یکدیگر، به
صورت تکالیف و حقوق متقابل تعیین شده است. از جمله این دستورات،
می توان به حقوق و تکالیف زوجین در برابر یکدیگر، در خانواده اشاره
کرد. در آیین اسلام بر خلاف تصورات نادرست، برداشت های ناشی
از عدم اطلاعات درست، زن به عنوان یکی از ارکان اساسی خانواده
مورد احترام و توجه ویژه قرار گرفته و به جرأت می توان گفت هیچ

^۱ - سوره نساء، آیه ۴.

مکتبی به اندازه مکتب و نظام حقوقی اسلام، به جنس زن توجه نکرده و برای او جایگاه مهم، ارزش و اعتباری به این مقدار در نظر نگرفته است. یکی از جنبه های حقوقی زن در کانون خانواده، حقوق مالی مستقل اوست؛ حقوق مالی زن در اسلام برای امنیت و آرامش خاطرش به صورت گسترده ای مورد توجه است که شامل؛ نفقه، مهر و... می شود. در نظام حقوقی اسلام، ضوابط حقوقی و اخلاقی وین ای نیز در حمایت از حق مهریه زن اتخاذ شده است. قرآن کریم در آیات متعددی به تشریع ابعاد حقوقی و اخلاقی مهر، پرداخته است. روایات متعددی در خصوص اهمیت و جایگاه مهر و ضرورت این آیین عقد نکاح و الزام مؤکد حقوقی و اخلاقی به پرداخت آن وجود دارد؛ انشاء از رغبت و تمایل راستین مرد باشد که همگان را از بی توجهی به حقوق زن بر حذر داشته است. عدم جواز عقد نکاح مشروط به عدم مهر و لزوم ادای مهر و وفای به ادای دین، از جمله تعالیمی است که اسلام به رعایت این حق مالی را به مردان در جهت حفظ حقوق زن متذکر شده است.

انسان به طور طبیعی، اجتماعی و مدنی بوده و از تنهایی گریزان، و در کنار هم‌نوعان خود و معاشرات با دیگران به تکامل و سعادت می‌رسد. اسلام به عنوان یک برنامه و آیین برای زندگی به این ندای الهی پاسخ داده است تا فرد بتواند با انتخاب همسر مناسب به یکی از این نیازهای غریزی و فطری لبیک بگوید. البته برای آن فرامین و ضوابط شرعی گذاشته است تا از صراط مستقیم و مسیر سعادت دور نشود و در جهت خلاف و بی بندوباری قدم نگذارند و در نتیجه به بنیست زندگی نی‌ورند که نتیجه‌ای جز شکست و رسیدن به پوچی در زندگی نمی‌باشند. همین خاطر است که کشورهایی که دم از آزادی جنسی و هم‌سایان‌دان و زنان نامحرم می‌زدند به دره‌ی سقوط از عدم تمایل توانسته‌اند به تشکیل خانواده و بچه دار شدن و در نهایت فرسودگی جامعه منتهی گردیده‌اند.

خالق انسان می‌داند که، سکون و آرامش نهانی و حقیقی و سعادت‌مند انسان، در سایه تشکیل خانواده مستقل در سایه آموزه‌های دینی است. به همین جهت لجام گدازنگار غیب و شرق و آنها که آزادی خیالی را در همه چیز حتی در رابطه جنسی توصیه می‌کردند و شهوترانی را مقصد و مقصود خود می‌دانستند از آموز به نگرانیهای روحی و اجتماعی و نابسامانیهای اخلاقی وائز شده‌اند. امنیت و آرامش زن و مرد و تعالی جامعه را در پرتوی تسامح

خانواده و عفت و غیرت می دانند و ادیان آسمانی و خصوصاً دین مقدس اسلام در جهت ایجاد خانواده مستحکم و موفق قوانین و مقررات متناسب آن را دستور قلموده است. ازجمله آن قوانین قانون وضع مهریه در امر ازدواج می باشد که مورد توجه قرآن کریم می باشد و مسائل مختلف مربوط به آن در ضمن آیات الهی برای مخاطبین خود و صاحبان بصیرت بیان شده است تا انسان با پیروی از آن احکام نورانی قرآن، مسیر تکامل و ترقی را پی نموده و به کمال لایق خویش و رسیدن به آرامش روحی و روانی دست یابد. با توجه به تأکید دین مقدس اسلام به تعیین و پرداخت مهریه بعنوان یک پادشاه اقتصادی و آرام بخش روحی و روانی، علاوه بر زندگی مشترک موفق در صورت جدائی زن و شوهر می تواند امنیت آینده اقتصادی زن را تأمین سازد و با خطرات احتمالی مالی زن جلوگیری کند، از طرف دیگر توجه خاصی به شخصیت زن داشته و مهریه را بعنوان یک عطیه و بخشش می بیند از سوی شوهر برای زن در نظر گرفته است. همچنین بخشش آن در سبب زن را اجازه داده است تا زندگی را از یک سیستم خشک به یک سیستم عاطفی قانونمند تبدیل سازد و آن را شیرین و زیبا سازد و این امر است مهریه را از دیدگاه قرآن کریم و دین مقدس اسلام می رسد.